

Streszczenie Planu Urządzenia Lasu

dla Nadleśnictwa Rajgród

Informacje ogólne	2
Walory przyrodnicze i historyczno – kulturowe	5
Ważniejsze obiekty kultury materialnej	7
Charakterystyka stanu lasu i zasobów drzewnych	8
Pozyskanie drewna	11
Użytkowanie rębne	12
Użytkowanie przedrębne	14
Zadania z zakresu hodowli	16
Ochrona lasu	17
Kierunkowe wytyczne z zakresu ochrony przeciwpożarowej	18
Kierunkowe zadania z zakresu użytkowania ubocznego i gospodarki łowieckiej	18
Działania w zakresie zagospodarowania rekreacyjnego	19

Streszczenie Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Rajgród

Plan urządzenia lasu jest podstawowy dokument gospodarki leśnej opracowywany dla określonego obiektu, na okres 10 lat, zawierający opis i ocenę stanu lasu oraz cele, zadania i sposoby prowadzenia gospodarki leśnej. Po wykonaniu plan zatwierdzany jest przez Ministra Środowiska.

W trakcie sporządzania planu dokonuje się inwentaryzacji zasobów przyrodniczych t.j. drzewostanów z całym bogactwem wnętrza lasu, począwszy od rozpoznania gleb, ich żyzności, wszystkich warstw roślinnych w lesie t.j runa, podszytu, podrostu, wreszcie pomiaru elementów poszczególnych gatunków drzew w drzewostanach. Z zebranych w trakcie prac terenowych informacji sporządza się odpowiednie dokumenty jak opisy taksacyjne lasu, szereg rejestrów , tabel, map, które po rozważaniach w kwestii zasadności projektowanych wskazań gospodarczych.

Ważną częścią Planu jest Program Ochrony Przyrody zawierający inwentaryzację walorów przyrodniczych oraz historyczno – kulturowych nadleśnictwa w granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa. W programie opisane zostały ponadto zagrożenia ze strony różnych czynników mogących mieć wpływ na środowisko przyrodnicze.

Aktualny Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Rajgród został sporządzony na okres 01.01.2010 – 31.12.2019.

. Wykonawcą planu jak również prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Rajgród było Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej oddział Białystok. Generalnym wnioskiem z powyższej Prognozy jest to, iż Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Rajgród nie wpływa znacząco negatywnie na środowisko, w tym również na cele ochrony i integralność obszarów Natura 2000.

1. Informacje ogólne

Nadleśnictwo Rajgród w obecnych granicach administracyjnych zostało powołane w 1976 r. z połączenia nadleśnictw Rajgród i Grajewo stanowiących obecnie obręb leśny.

Obszar Nadleśnictwa Rajgród położony jest na terenie województwa podlaskiego, w obrębie powiatów: Grajewo i Mońki w gminach: Goniądz, Grajewo, Szczuczyn, Radziłów, Wąsosz i Rajgród.

Powierzchnia ogólna nadleśnictwa na podstawie stanu lasu w dniu 01.01.2010 r. wynosiła 12087,48 ha.

Rodzaj użytków	Obręb		Nadleśnictwo Rajgród
	Grajewo	Rajgród	
	powierzchnia [ha]		
1	2	3	4
Grunty leśne zalesione	7851,14	3117,33	10968,47
Grunty leśne nie zalesione	110,99	11,90	122,89
Grunty związane z gosp. leśną	175,73	88,21	263,94
Lasy (razem)	8137,86	3217,44	11355,30
Grunty nieleśne (razem)	586,54	145,64	732,18
Ogółem	8724,40	3363,08	12087,48

Obecnie nadleśnictwo składa się z 11 leśnictw.

Lp	Obręb	Leśnictwo	Powierzchnia [ha]
1	Rajgród	Bełda	1634,14
2		Przejma	1277,47
3		Kosówka	451,47
4	Grajewo	Ruda	1370,29
5		Podlasek	1069,36
6		Białaszewo	1621,91
7		Przechody	915,43
8		Jabłonka	954,16
9		Kędziorowo	924,63
10		Żebry	1120,16
11		Ławsk	748,46

Nadleśnictwo Rajgród posiada duży udział lasów ochronnych. Dużą część powierzchni zajmują rezerваты i różnego rodzaju lasy ochronne podlegające szczególnej ochronie. Za główny cele gospodarki leśnej na tych powierzchniach stawia się ochronę bioróżnorodności i szeroko pojęto ekologię.

Podział lasów ze względu na kategorie ochronności

Kategoria lasów	Obręb		Nadleśnictwo
	Grajewo	Rajgród	Rajgród
	powierzchnia leśna [ha]		
1	2	3	4
Rezerваты	181,18	10,99	192,17
Lasy ochronne			
- glebochronne	4,85	-	4,85
- wodochronne	78,84	93,26	172,10
- cenne fragmenty przyrody	5053,56	2442,35	7495,91
- ostoje zwierząt chronionych	603,44	349,97	953,41
- w miastach i wokół miast	33,36	110,38	143,74
Lasy ochronne razem	5774,05	2995,96	8770,01
Lasy gospodarcze	2006,90	122,28	2129,18
Łącznie	7962,13	3129,23	11091,36

Lasy Nadleśnictwa położone są w obrębie II Krainy przyrodniczo-leśnej Mazursko – Podlaskiej. Obręb Rajgród znajduje się w 5 dzielnicy Wysoczyzny Białostockiej, a obręb Grajewo w 3 dzielnicy Wysoczyzny Koleńskiej.

Znaczna część Nadleśnictwa położona jest wzdłuż dolin rzek: Ełk, Jegrzni, Wisy i Łęgu. Główną zlewnią jest rzeka Biebrza. Rzeki te mają wybitnie nizinny charakter, a wzdłuż nich występują powierzchnie zabagnione, odgrywające istotną rolę w hydrografii omawianego terenu.

Klimat jest kształtowany cyrkulacją chłodnych mas powietrza polarno-kontynentalnego. Długość okresu wegetacyjnego wynosi 200-210 dni. Początek okresu wegetacyjnego przypada na 5-10 kwietnia, a koniec 25-30 października.

2. Walory przyrodnicze

Jako integralna część Plan Urządzenia Lasu sporządzany jest Program Ochrony Przyrody opracowywany w celu przedstawienia najcenniejszych i najciekawszych obiektów rozpatrywanych pod kątem ochrony przyrody oraz uwidocznienia problemów i zagrożeń jakie stwarza gospodarcza działalność człowieka dla szeroko pojętego środowiska naturalnego.

Szczególne formy ochrony przyrody:

Na terenie Nadleśnictwa Rajgród położone są trzy rezerwaty przyrody.

- „Ławsk I” – o powierzchni 108,93 ha
- „Ławsk II” – o powierzchni 75,38 ha
- „Czapliniec Bełda” – o powierzchni 11,58 ha

Łącznie w Nadleśnictwie Rajgród ochroną rezerwatową objęto 195,89 ha gruntów w zarządzie Lasów Państwowych, co stanowi około 1,62% powierzchni ogólnej nadleśnictwa.

Na terenie administrowanym przez Nadleśnictwo Rajgród nie zaewidencjonowano żadnego pomnika przyrody. Stało się tak dlatego, iż wszystkie pomniki znajdujące się dotychczas na terenie nadleśnictwa znajdowały się w części, którą przekazano do Biebrzańskiego Parku Narodowego. Nie znaczy to jednak, iż w obecnych granicach brak jest starych i grubych drzew zasługujących na uwagę (chociażby ponad 200 sosny w rezerwacie „Czapliniec Bełda”). Natomiast w zasięgu terytorialnym znajduje się ich 16 (przy czym 5 to pomniki grupowe). Szczegółowy opis ich cech osobniczych i dokładną lokalizację zawiera Plan Urządzenia Lasu dostępny w biurze nadleśnictwa.

Na terenie Nadleśnictwa Rajgród zanotowano występowanie 100 gatunków zwierząt chronionych. Wśród nich stwierdzono 15 gatunków ssaków, a w tym: bobra europejskiego (*Castor fiber*), łosia (*Alces alces*), wydry (*Lutra lutra*). Na omawianym obszarze zanotowano także występowanie 5 gatunków gadów: jaszczurki zwinki (*Lacerata agilis*), czy też zaskrońca (*Natrix natrix*) oraz 6 gatunków płazów, a w tym m.in. kumaka nizinnego

(*Bombina bombina*), traszki grzebieniastej (*Triturus cristatus*) i licznych gatunków żab (*Rana sp.*). Dość urozmaiconą grupę gatunków zwierząt chronionych stanowią ptaki. Wśród 61 gatunków ptaków chronionych, występujących w obrębie Nadleśnictwa, znalazły się między innymi: bielik (*Haliaeetus albicilla*), orlik krzykliwy (*Aquila pomarina*), puchacz (*Tetrao urogallus*), żuraw (*Grus grus*) oraz liczna grupa dzięciołów (*Dendrocopos sp.*). Znaczną różnorodnością wyróżniają się również chronione gatunki owadów. Zanotowano występowanie 10 takich gatunków, a w tym głównie: biegaczy (*Carabus sp.*), czerwonończyków (*Lycaena sp.*) oraz trzmieli (*Bambus sp.*).

Na szczególną uwagę zasługują:

- lilia złotogłów (*Lilium martagon*)
- roszciska okrągłolistna (*Drosera rotundifolia*)
- storczyki (*Orchia sp.*)
- sasanki (*Pulsatilla sp.*)

z ptaków natomiast:

- orzeł bielik (*Haliaeetus albicilla*)
- orlik krzykliwy (*Aquila pomarina*) i grubodzioby (*Aquila clanga*)
- puchacz (*Bubo bubo*)
- bocian czarny (*Ciconia nigra*) i inne

ponadto:

- bóbr europejski (*Castor fiber*)
- wydra (*Lutra Lutra*)
- gronostaj (*Mustela nivalis*)
- wilk (*Canis lupus*)
- ryś (*Lynx Lynx*)

Wyżej wymienione gatunki występują w formie rozproszonej lub pojedynczej i nie tworzą większych skupisk.

Na terenie Nadleśnictwa Rajgród prowadzi się ciągły monitoring występowania gatunków chronionych w ramach corocznych obserwacji terenowych jak również programu Natura 2000. Dane te są skrupulatnie gromadzone i ciągle aktualizowane.

Na terenie nadleśnictwa występują liczne bagna które są rezerwuarem wody dla otaczających terenów, stanowią miejsca występowania rzadkich, często chronionych gatunków roślin i zwierząt.

Pełną listę gatunków zawiera Plan Urządzenia Lasu dostępny w biurze nadleśnictwa.

3. Walory historyczno – kulturowe oraz obiekty kultury materialnej.

Rys historyczny

Obszar obecnego Nadleśnictwa Rajgród od schyłku okresu borealnego nieprzerwanie porastały lasy. Badania archeologiczne potwierdzają osadnictwo ludzkie w pierwszych okresach epoki żelaza. Ziemie te zajmowały plemiona jaćwieskie. Na dogodnym pod względem obronnym terenie półwyspu jeziora Rajgrodzkiego, założyli oni warowny gród Raj. Po rozbiciu Prusów i Jaćwingów przez Zakon Krzyżacki, ziemie te stały się terenem spornym między Krzyżakami, Litwinami i Mazowszanami. W 1422 roku Rajgród i okolice przeszły pod zarząd Litwy. Środkiem jeziora Rajgrodzkiego i dalej przez lasy do miejscowości Kamienny Bród przebiegała granica z Prusami. W 1524 roku lasy Rajgrodzkie otrzymała Bona, żona Zygmunta Starego, jako dobra stołowe. Po rozbiórce Polski w latach 1795-1807 teren ten znalazł się w granicach Prus, a od 1807 roku wszedł w skład Księstwa Warszawskiego. W 1831 roku na terenie nadleśnictwa Rajgród miały miejsce liczne potyczki z piechotą, kozakami i husarami rosyjskimi. Odznaczył się tu m.in.. Antoni Puszet, który przy pomocy służby leśnej pozwolił powstańcom ujść przed pościgiem. Na pamiątkę tamtych wydarzeń w Rajgrodzie umieszczono tablicę, a w Tamie krzyż z cokolikiem. W latach 1863-1864 wielu leśników dowodziło powstańczymi partiami, a jednym z najlepszych oddziałów kawaleryjskich była formacja chorążego Korpusu Leśnego Walerego Wróblewskiego. W uroczysku Toki postawiono Krzyż upamiętniający potyczkę oddziału mjr. Micewicza z Rosjanami w dniu 22 sierpnia 1863r. Fundatorami był 9. Pułk Strzelców Konnych im. Kazimierza Pułaskiego i Nadleśnictwo Grajewo. Podczas tej ceremonii pobrano uroczyście z uświęconego krwią męczeńską miejsca ziemię na kopiec Marszałka Piłsudskiego w Sowińcu.

Obecnie na terenie Nadleśnictwa Rajgród znajdujemy wiele pamiątek z minionych epok.

Walory historyczne terenów nadleśnictwa podnoszą takie obiekty jak np.

- liczne pomniki żołnierzy, którzy zginęli w walkach na przestrzeni wieków np. pomnik żołnierzy walczących w powstaniu styczniowym 1863 r.

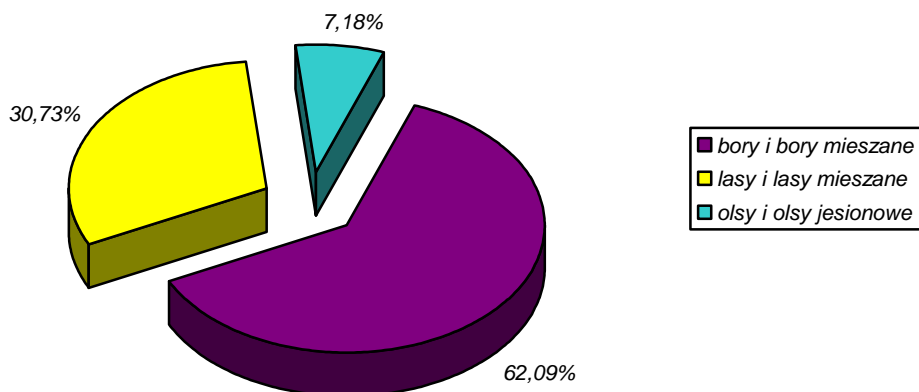
- „Góra Zamkowa” – miejsce gdzie ok. XII w. Jaćwingowie wzniesli gród warowny
- neogotycki kościół parafialny p.w. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Rajgrodzie 1906-1912 r.
- zespół dworski w Bęczkowie wybudowany w latach 1752 – 60 r. (jeden z nielicznych w kraju barokowych dworców murowanych)
- nagrobek Nadleśniczego Rajgrodzkiego Adama Formuza na cmentarzu w Białaszewie

i wiele innych

4. Charakterystyka stanu lasu i zasobów drzewnych

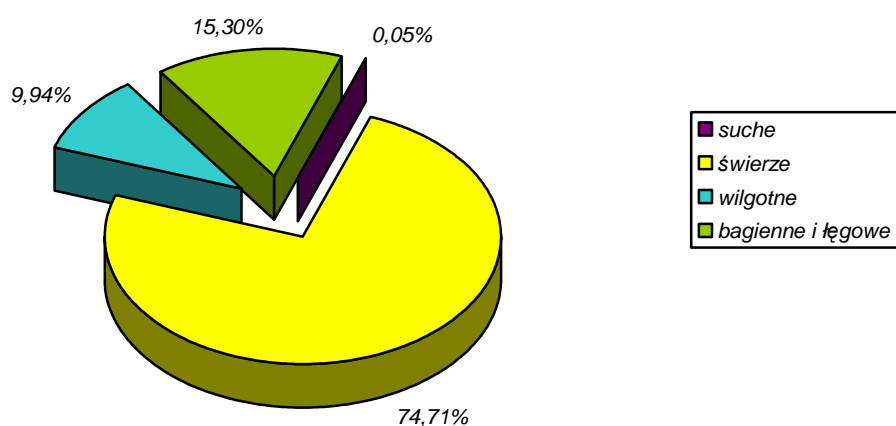
Ze względu na strukturę troficzną siedliska Nadleśnictwa Rajgród dzielimy na:

- bory i bory mieszane (Bs, Bśw, Bw, Bb, BMśw, BMw, BMb) – 62,09% (6885,05 ha),
- lasy i lasy mieszane (LMśw, LMw, LMb, Lśw, Lw) – 30,73% (3409,41 ha),
- olsy i olsy jesionowe (Ol, OlJ) – 7,18% (796,90 ha).

Przyjmując za kryterium strukturę wilgotnościową, wyszczególniamy:

- siedliska suche (Bs) – 0,05% powierzchni (4,85 ha),
- siedliska świeże (Bśw, BMśw, LMśw, Lśw) – 74,71% powierzchni (8286,84 ha),
- siedliska wilgotne (Bw, BMw, LMw, Lw) – 9,94% powierzchni (1102,99 ha),
- siedliska bagienne i łęgowe (Bb, BMb, LMb, Ol, OlJ) – 15,30% pow. (1696,68 ha)

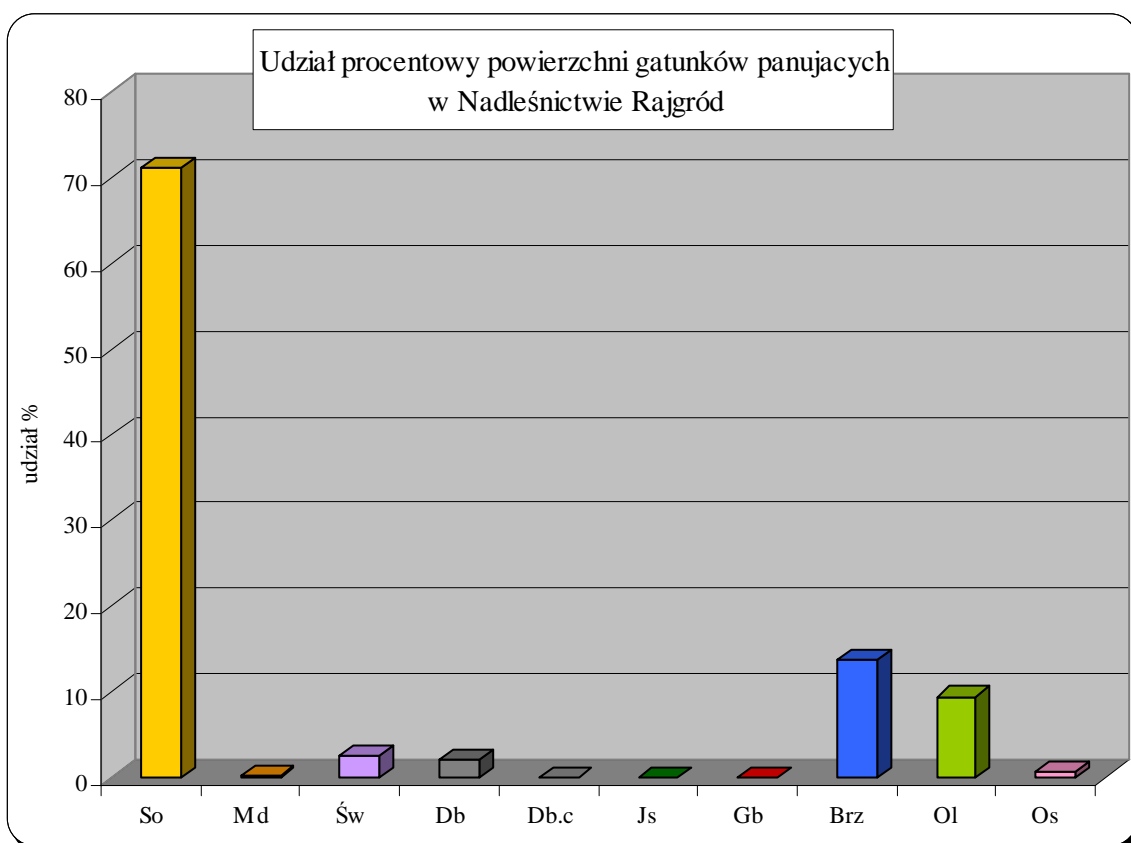

Przeciętna pierśnica (inaczej - średnia grubość)

Średnia pierśnica drzew w Nadleśnictwie Rajgród oscyluje w granicach 30 – 40 cm. Jedynie dla osiki wartość ta wynosi ok. 22 cm ale z uwagi na jej niewielki udział w składzie gatunkowym wartość ta nie wpływa znacząco na średnią.

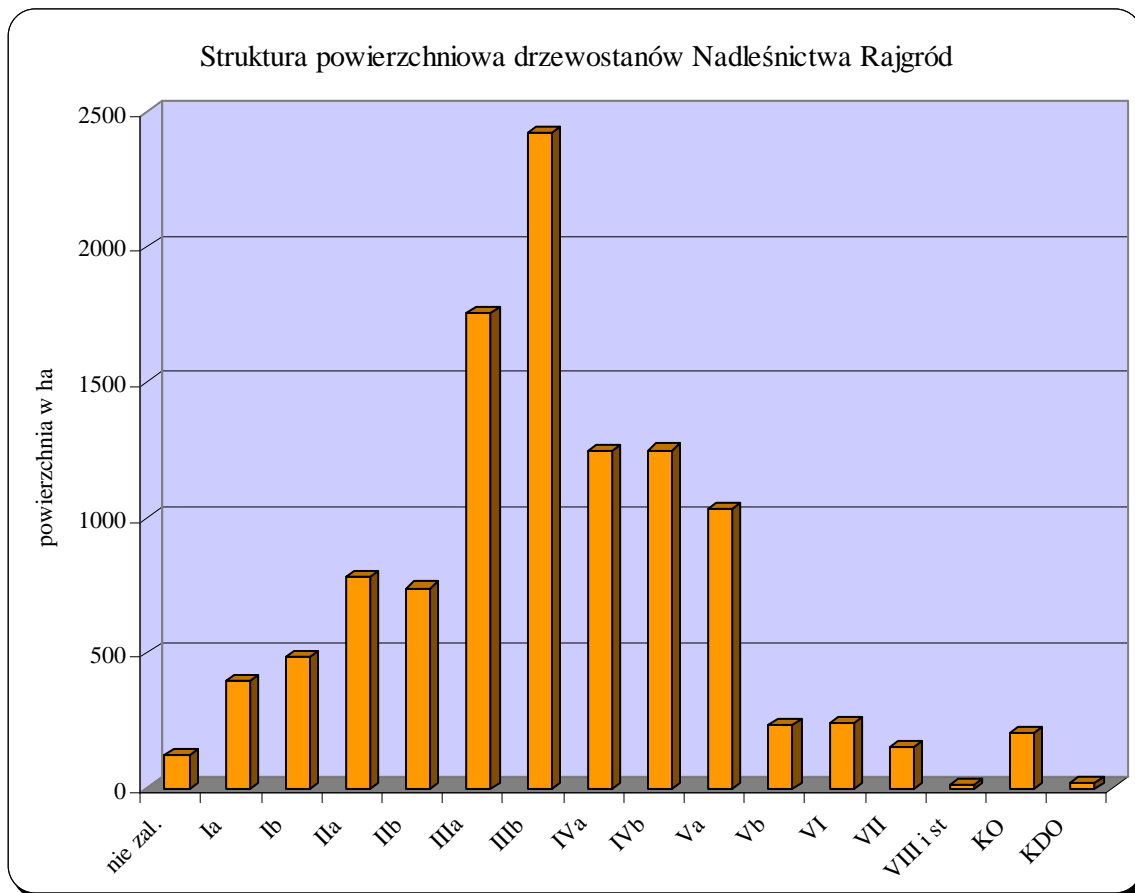
W Nadleśnictwie Rajgród w zdecydowanej przewadze występuje sosna. W dalszej kolejności występuje brzoza, dąb, olsza i świerk. Inne gatunki nie łącznie w niewielkim stopniu przekraczają udział 1%.

Gatunek	Obręb				Nadleśnictwo	
	Grajewo		Rajgród		Rajgród	
	ha	%	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7
So	5522,62	70,34	2285,14	73,31	7807,76	71,18
Md	25,38	0,32	-	-	25,38	0,23
Św	173,63	2,21	97,84	3,14	271,47	2,48
Db	203,64	2,60	27,12	0,87	230,76	2,10
Db.c	8,00	0,10	-	-	8,00	0,07
Js	4,69	0,06	1,68	0,05	6,37	0,06
Gb	1,13	0,02	-	-	1,13	0,01
Brz	1012,88	12,90	499,15	16,01	1512,03	13,79
Ol	829,01	10,56	206,37	6,62	1035,38	9,44
Os	70,16	0,89	0,03	0,00	70,19	0,64
Razem	7851,14	100,00	3117,33	100,00	10968,47	100,00

W ostatnim dziesięcioleciu zmiany powierzchni gatunków panujących były bardzo niewielkie. Największą zmianę zanotowały drzewostany z panującą brzozą, której powierzchnia wzrosła o 146,69 ha.

Gatunek	Nadleśnictwo Rajgród					
	III rewizja		IV rewizja		Wzrost/Spadek	
	ha	%	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7
So	7782,27	71,54	7807,76	71,18	25,49	-0,36
Md	19,60	0,18	25,38	0,23	5,78	0,05
Św	306,14	2,81	271,47	2,48	-34,67	-0,33
Db	257,31	2,37	230,76	2,10	-26,55	-0,27
Db.c	-	-	8,00	0,07	8,00	0,07
Js	6,97	0,06	6,37	0,06	-0,60	0,00
Gb	-	-	1,13	0,01	1,13	0,01
Brz	1365,34	12,55	1512,03	13,79	146,69	1,24
Ol	1062,90	9,77	1035,38	9,44	-27,52	-0,33
Tp	7,79	0,07	-	-	-7,79	-0,07
Os	70,16	0,65	70,19	0,64	0,03	-0,01
Ogółem	10878,48	100,00	10968,47	100,00	89,99	0,00

5. Pozyskanie drewna

Pozyskanie drewna w Nadleśnictwie Rajgród na lata od 2010 do 2099 r. planowane jest w ilości nie większej niż **12087,48 m³**.

Dyrektor Generalny Lasów Państwowych na wniosek Dyrektora RDLP w Białymstoku wyraził zgodę na zwiększenie intensywności cięć przedrębnych do **65,0%** spodziewanego bieżącego przyrostu miąższości w 10-leciu.

Jednym słowem wycięciu ulegnie niewiele więcej niż połowa masy, która przyrosła przez 10 lat.

Podstawą wyliczenia maksymalnej wielkości pozyskanego drewna (etatu cięć) jest zbiór informacji o stanie siedliska, składzie gatunkowym, wieku drzewostanu oraz wiedzy i doświadczeniu miejscowych leśników i ekspertów wykonujących plan urządzenia lasu.

Podana wielkość może być traktowana jedynie jako maksymalna, nieprzekraczalna w 10 – leciu.

Dla poszczególnych drzewostanów przyjęto określone wieki rębności wynikające z ich właściwości biologicznych i ekologicznych określających ich dojrzałość rębną.

<i>sosna, modrzew</i>	- 100 lat (obręb Rajgród 120 lat),
<i>świerk</i>	- 90 lat,
<i>dąb, jesion</i>	- 120 lat (obręb Rajgród 140 lat),
<i>klon, grab, brzoza, olsza, lipa</i>	- 80 lat,
<i>osika</i>	- 50 lat.
<i>topola, wierzba</i>	- 30 lat.

Użytkowanie główne drzewostanów dzieli się na użytki rębne i użytki przedrębne.

Użytkowanie rębne

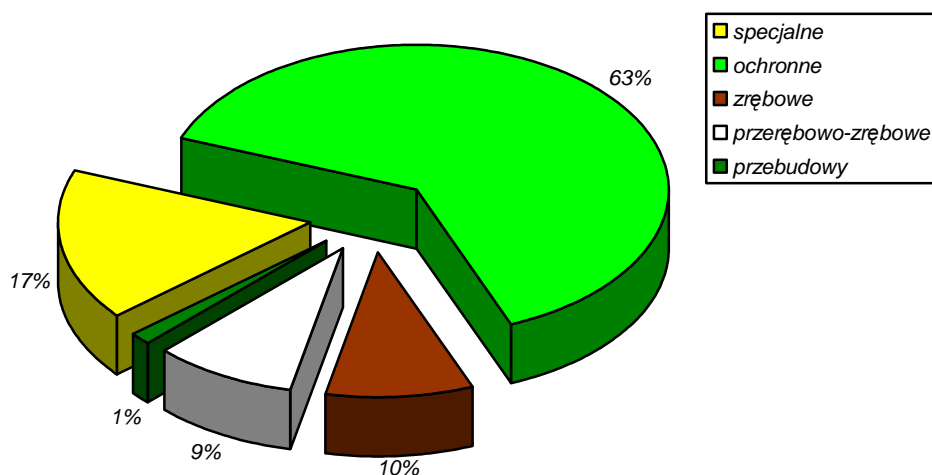
W drzewostanach przeznaczonych do użytkowania rębego, etat cięć wylicza się na podstawie przyjętego dla poszczególnych gatunków wieku rębności oraz podziału na gospodarstwa.

Dla każdego obrębu i gospodarstw: zrębowego i przerębowo-zrębowego wylicza się etat według dojrzałości drzewostanów natomiast etat użytkowania rębego w gospodarstwie specjalnym wynika ze stwierdzonych na gruncie, faktycznych potrzeb hodowlanych drzewostanów, których realizacja powinna zapewniać utrzymanie ciągłości spełniania określonych dla nich funkcji.

Rozmiar użytków rębnych nie zaliczonych na poczet etatu wynika z aktualnego stanu lasu i określonych potrzeb gospodarczych zawartych w opisie taksacyjnym. Dotyczy w szczególności takich działań jak: uprzątnięcie płazowin, czyli źle produkującej powierzchni leśnej, usunięcie nasienników, czyli drzew, które pozostały na powierzchni po wykonaniu zrębu w celach zwiększenia bazy nasiennej oraz usunięcia drzew z powierzchni nieleśnej.

Podział na gospodarstwa

Gospodarstwo	Obręb		Nadleśnictwo	
	Grajewo	Rajgród		
	Powierzchnia leśna [ha]		%	
1	2	3	4	5
Specjalne (S)	1139,21	752,45	1891,66	17,06
Ochronne (O)	4725,68	2248,76	6974,44	62,88
Zrębowe (GZ)	1059,55	-	1059,55	9,55
Przerębowo – zrębowe (GPZ)	896,25	110,82	1007,07	9,08
Przebudowy (R)	141,44	17,20	158,64	1,43
Ogółem	7962,13	3129,23	11091,36	100,00

Zasadnicze prowadzenie użytkowania rębego przebiegać będzie z zastosowaniem rębni I oraz rębni III. Związane jest to z przewagą siedlisk świeżych na terenie omawianego obiektu. Rębni IV zajmie już mniejszy areał, a rębni V występuje na bardzo małej powierzchni.

W otulinie BPN na siedliskach Bśw, BMśw i OI prowadzona będzie rębni IIIa zmodyfikowana o możliwość stosowania dużych gniazd o łącznej powierzchni do 40% powierzchni pasa manipulacyjnego. Rębni IIIa na olsach prowadzona będzie w 2 nawrotach w 10-leciu.

W celu rozładowania dużych, jednowiekowych bloków drzewostanów zaprojektowano wręby i ostępy przejściowe. Sytuacje takie spotykamy m.in. w obrębie Grajewo (Leśnictwo Białaszewo), w obrębie Rajgród (Leśnictwa: Bełda i Przejma).

Do gospodarstwa przebudowy (R) drzewostany, które nie zapewniają osiągnięcia celów gospodarki leśnej. Są to drzewostany sosnowe na gruntach porolnych, silnie porażone przez hubę korzeniową. W obrębie Rajgród przyjęty etat w gospodarstwie przebudowy wynosi 3000 m³ grubizny brutto i wynika ze stwierdzonych potrzeb hodowlanych. Sposób przebudowy (całkowitej lub częściowej) drzewostanów zaliczonych do gospodarstwa przebudowy zależy będzie od ich indywidualnych cech.

Wyszczególnienie	Obręb		Nadleśnictwo Rajgród
	Grajewo	Rajgród	
	m ³ netto		
1	2	3	4
Rębne zaliczone na etat	182934	71718	254652
Rębne nie zaliczone na etat	22	-	22
Przedrębne	244000	81000	325000
Łącznie	426956	152718	579674

Użytkowanie przedrębne

Wielkość użytkowania przedrębnego wynika z potrzeb hodowlanych poszczególnych gatunków. Zabiegi te mają na celu poprawę warunków wzrostu poszczególnych drzewostanów, jak również zwiększenie ich możliwości produkcyjnych.

Zabiegi gospodarcze są planowane na wszystkich powierzchniach leśnych za wyjątkiem tych położonych na terenach rezerwatów, w strefach ochrony ścisłej ostoi zwierząt chronionych oraz będących w szachownicy z gruntami obcymi, nie mającymi jednoznacznie ustalonych granic w terenie.

Miąższość ta w m³ grubizny netto na 10-lecie przedstawia się następująco:

Obręb Grajewo	244000	m ³ netto,
<u>Obręb Rajgród</u>	<u>81000</u>	<u>m³ netto,</u>
Nadleśnictwo Rajgród	325000	m³ netto.

Planowany rozmiar miąższości traktowany jest jako maksymalny etat użytkowania przedrębego. Natomiast ustalony i przyjęty etat powierzchniowy stanowi wielkość obligatoryjną do wykonania w okresie obowiązywania planu urządzenia lasu.

Wyszczególnienie	Obręb		Nadleśnictwo
	Grajewo	Rajgród	Rajgród
1	2	3	4
Czyszczenia	192,17	39,53	231,70
Trzebieże wczesne	1043,08	278,15	1321,23
Trzebieże późne	4576,87	2203,34	6780,21
Łącznie	5812,12	2521,02	8333,14

Zadania z zakresu hodowli

Wskazania hodowlane lasu planuje się bezpośrednio na gruncie po stwierdzeniu faktycznych potrzeb drzewostanów. Część zaplanowanych zadań wynika bezpośrednio z konieczności odnowienia i pielęgnowania powierzchni powstałej w wyniku użytkowania. Niewielkie luki i przerzedzenia, szczególnie w mikrosiedliskach bagiennych, pozostawiano naturalnym procesom przyrodniczym.

Szczegółowy wykaz zabiegów hodowlanych w rozmiarze powierzchniowym przedstawia poniższa tabela:

Wskazanie	Obręb		Nadleśnictwo
	Grajewo	Rajgród	Rajgród
1	2	3	4
Odnowienia i zalesienia halizn, płazowin, zrębów	64,31	4,46	68,77
Zalesienia gruntów nieleśnych	-	-	-
Odnowienie zrębów projektowanych	346,24	210,82	557,06

Odnowienia przy rębniach złożonych	254,62	22,75	277,37
Podsadzenia produkcyjne	-	-	-
Dolesienia luk i przerzedzeń	10,64	0,37	11,01
Poprawki i uzupełnienia w uprawach i młodnikach	2,64	0,97	3,61
Poprawki i uzupełnienia na gruntach projektowanych do odnowienia i zalesienia	135,16	47,68	182,84
Wprowadzanie podszytów	13,70	-	13,70
Pielęgnowanie gleby	687,67	256,89	944,56
Pielęgnowanie upraw (CW)	942,33	303,59	1245,92
Pielęgnowanie młodników (CP)	362,17	63,13	425,30
Nawożenie	-	-	-
Melioracje wodne	-	-	-
Melioracje agrotechniczne	603,84	231,48	835,32

6. Ochrona lasu

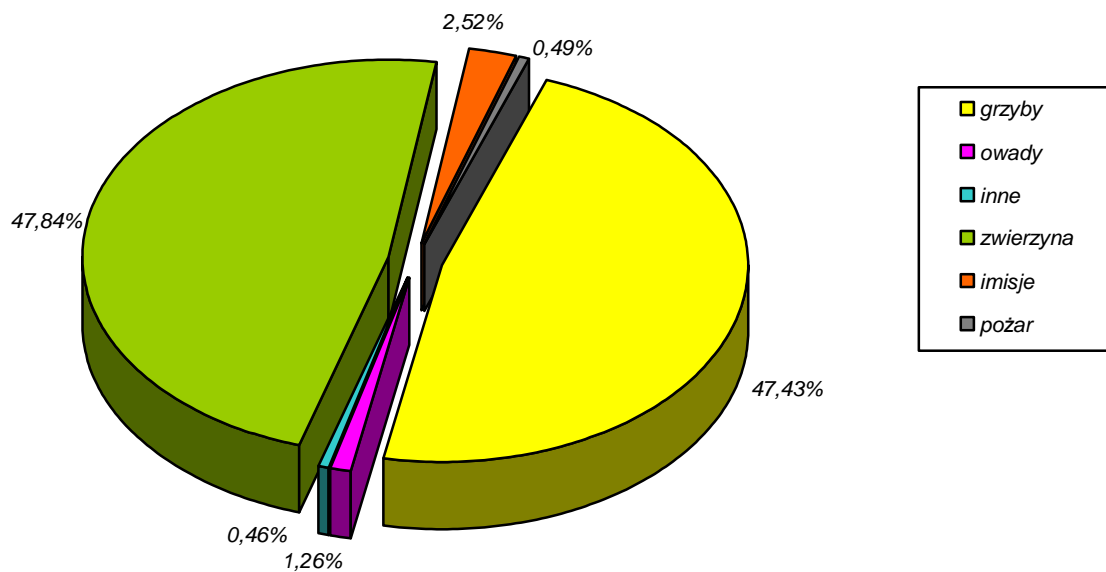
Najwartościowsze drzewostany Nadleśnictwa zostały objęte ochroną rezerwatową. W rezerwacie „Czapliniec-Bełda” znajdują się drzewostany sosnowe z domieszką świerka w wieku sięgającym 200 lat i zasobności do 550 m³/ha. Wysokiej jakości drzewostany olszowe w wieku 50-55 lat występują w rezerwach „Ławsk I” i „Ławsk II”. Na szczególną uwagę zasługują również położone na terenie ur. Okoniówek drzewostany sosnowe, znajdujące się w ośrodkach wypoczynkowych oraz ich sąsiedztwie. Drzewostany te zostały wyłączone z użytkowania rębego.

Nadleśnictwo Rajgród prowadzi prace profilaktyczne i prognostyczne wynikające z Instrukcji Ochrony Lasu i zaleceń Zespołu Ochrony Lasu.

Stan zdrowotny i sanitarny drzewostanów Nadleśnictwa Rajgród związany jest z ich pochodzeniem., ok. 20 % stanowią drzewostany na gruntach porolnych. Występująca huba korzeniowa, opieńka oraz wahania poziomu wód gruntowych były przyczyną masowego pojawiania się szkodników wtórnych.

Stwierdza się również powierzchnie uszkodzonych upraw i młodników przez jeleniowate, szczególnie w leśnictwach przyległych do Biebrzańskiego Parku Narodowego.

Udział uszkodzeń drzewostanów przedstawia wykres:

Kierunkowe wytyczne z zakresu ochrony przeciwpożarowej

Całość lasów nadleśnictwa zakwalifikowana jest do II kategorii zagrożenia pożarowego. Młody wiek drzewostanów sosnowych, rozdrobnienie kompleksów leśnych sprawiają, że lasy są narażone na powstanie pożarów. Czynnikiem zwiększającym zagrożenie jest masowa penetracja lasów przez miejscową ludność w poszukiwaniu owoców runa leśnego. Od 2000 roku wydarzyły się na terenie Nadleśnictwa Rajgród 34 pożary na łącznej powierzchni 74,54 ha (w tym: na gruntach nieleśnych 62 ha, na gruntach leśnych 14,54 ha)

Nadleśnictwo prowadzi działania profilaktyczne wykorzystując rozbudowaną w ostatnich latach infrastrukturę p.poż. (2 wieże obserwacyjne, w tym jedna kamera TV do obserwacji terenu, 1 samochód patrolowo-gaśniczy)

Reasumując stan zdrowotny drzewostanów Nadleśnictwa należy uznać jako dobry.

7. Kierunkowe zadania z zakresu użytkowania ubocznego i gospodarki łowieckiej

Nadleśnictwo nie planuje pozyskania żywicy, karpiny przemysłowej i kory garbarskiej. Corocznie pozyskuje się choinki świerkowe w ilości ok. 200 szt. na potrzeby lokalne.

Nadleśnictwo koordynuje działania i pomaga w prowadzeniu racjonalnej gospodarki w 10 kołach łowieckich, na 13 obwodach.

Na terenie Nadleśnictwa znajdują się ponadto dwa (nr 11 i nr 23) wyłączone obwody łowieckie OHZ LP o łącznej powierzchni ponad 8,8 tys. ha założone dla ochrony i racjonalnej gospodarki populacjami zwierząt łownych.

Na wyżej wymienionych obwodach występują takie gatunki zwierząt jak: łosie, jelenie, sarny, dziki.

8. Działania w zakresie zagospodarowania rekreacyjnego

Nadleśnictwo bierze czynny udział w organizacji uroczystości i obchodów o charakterze patriotycznym i religijnym.

Nadleśnictwo Rajgród odnowiło, wzięło czynny udział i postawiło do tej pory 28 krzyże, 4 kapliczki, 4 tablice, 2 pomniki.

Z ważniejszych uroczystości można wymienić:

- odsłonięcie tablicy pamiątkowej we wsi Białoogrady dnia 24.05.2007 r., na płycie umieszczonej u podstawy krzyża została wryte litery informujące o wydarzeniu z 1863 roku
- uroczystość posadzenia Dębu Papieskiego w maju 2007 roku
- uroczystość nadania Sztandaru Nadleśnictwu Rajgród

Ponadto jest współorganizatorem wielu konkursów, wystaw i wycieczek dla młodzieży szkolnej propagujących właściwy stosunek do przyrody i pracy leśnika.

Nadleśnictwo Rajgród pełni rolę koordynatora działań związanych z funkcjonowaniem szlaku konnego. Szlak Konny Puszczy Augustowskiej i Mazur to aktualnie najdłuższa w Polsce nizinna trasa do turystyki jeździeckiej. Przekraczające łącznie 400 km ścieżki konne biegną przez Wigierski Park Narodowy, Nadleśnictwo Suwałki, Szczebra, Płaska, Augustów, Biebrzański Park Narodowy, Nadleśnictwo Rajgród, Ełk i Drygały.

Na terenie nadleśnictwa znajdują się liczne miejsca służące szeroko pojętej rekreacji. W najbliższym czasie nadleśnictwo planuje otwarcie ścieżki przyrodniczo – edukacyjnej.